

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 576/2023-18

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša a sudcov Ladislava Dudíťša a Libora Duľu (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa **I & R KONKURZY A REŠTRUKTURALIZÁCIE, k. s.**, Revolučná 10, Žilina, IČO 36 865 265, ako správcu konkurznej podstaty úpadcu **SK – METAL, s. r. o.**, Kukučínova 2790, Kysucké Nové Mesto, zastúpeného advokátskou kanceláriou **IKRÉNYI & REHÁK, s. r. o.**, Šoltésovej 2, Bratislava, IČO 36 854 808, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Ivan Ikrényi, PhD., F.I.I., proti uzneseniu Okresného súdu Žilina č. k. 1SprR/515/2023 z 2. augusta 2023 a jemu predchádzajúcemu postupu takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 24. októbra 2023 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením všeobecného súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľ navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť súdu na ďalšie konanie.

2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že uznesením Okresného súdu Žilina (ďalej len „okresný súd“) č. k. 9K/5/2019 z 2. októbra 2019 bol vyhlásený konkurz na majetok úpadcu a do funkcie správcu úpadcu ustanovený správca – sťažovateľ.

3. Sťažovateľ počas konkurzného konania inicioval proti súdnej exekútorke súdny spor o zaplatenie sumy 378 381,05 eur z titulu nároku úpadcu na náhradu škody mu spôsobenej v súvislosti s exekúciou vedenou proti úpadcovi ako povinnému v období pred konkurzom. Spor prebieha pred Okresným súdom Čadca pod sp. zn. 11C/14/2021. Okresný súd Čadca vyhlásil medzitýmny

rozsudok č. k. 11C/14/2021-301 z 11. apríla 2022, ktorým určil danosť základu nároku sťažovateľa na náhradu škody v prospech všeobecnej konkurznej podstaty nezabezpečených veriteľov úpadcu v konkurznom konaní.

4. Sťažovateľ počas konkurzného konania inicioval priamo proti KOMUNÁLNEJ poisťovni, a. s. Vienna Insurance Group (ďalej len „poisťovateľ“), s ktorou má žalovaná súdna exekútorka uzatvorenú poisťnú zmluvu, spor o zaplatenie sumy 378 381,05 eur uplatňovanej na totožnom skutkovom aj právnom základe, ktorý je obsahom pôvodne podanej žaloby proti súdnej exekútorke, v dôsledku čoho sťažovateľ navrhol súdu, aby po doručení žaloby vydal uznesenie, ktorým preruší konanie až do právoplatnosti rozhodnutia súdu vo veci samej vedenej Okresným súdom Čadca pod sp. zn. 11C/14/2021 (súdny spor proti súdnej exekútorke). Súdny spor proti poisťovateľovi prebieha pred Mestským súdom Bratislava III pod sp. zn. 33Cb/16/2022 zatiaľ bez vydania uznesenia o prerušení konania.

5. Sťažovateľ napokon žalobou počas konkurzného konania inicioval priamo proti štátu zastúpenému Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky spor o zaplatenie sumy 378 381,05 eur, čím pred okresným súdom uplatnil nárok úpadcu ako poškodeného na náhradu škody spôsobenej súdnou exekútorou v súlade s § 16 ods. 4 zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov v spojení s § 31 ods. 4 Exekučného poriadku (ďalej len „súdny spor proti štátu“). Sťažovateľ zároveň v súlade s § 164 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“) navrhol súdu, aby vydal uznesenie, ktorým súd preruší konanie až do právoplatnosti rozhodnutia súdu vo veci samej vydaného v konaní vedenom Okresným súdom Čadca pod sp. zn. 11C/14/2021. Súdny spor proti štátu prebieha pred okresným súdom pod sp. zn. 8C/95/2022 zatiaľ bez vydania uznesenia súdu o prerušení súdneho konania.

6. V nadväznosti na oznámenie sudkyne JUDr. Anny Plichtíkovej (cíti sa byť zaujatá, lebo vec sa týka činnosti súdnej exekútorke JUDr. Lucie Ďuricovej) podľa § 49 ods. 1 v spojení s § 50 ods. 1 CSP v súdnom spore proti štátu okresný súd v konaní vedenom pod sp. zn. 1SprR/515/2023 rozhodoval o vylúčení sudkyne z prejednávania a rozhodovania merita veci. Uznesením okresného súdu č. k. 1SprR/515/2023, CA-8C/95/2022 z 2. augusta 2023 (ďalej len „napadnuté uznesenie“) súd rozhodol, že sudkyňa nie je vylúčená z prejednávania a rozhodovania veci vedenej na Okresnom súde Čadca pod sp. zn. CA-8C/95/2022.

II.

Argumentácia sťažovateľa

7. Z obsahu odôvodnenia napadnutého uznesenia vyplýva, že napriek pomerne rozsiahlemu odkazu na relevantné zákonné ustanovenia Civilného sporového poriadku týkajúce sa konania o vylúčení zákonného sudcu v spojení s judikatúrou ESLP okresný súd svoje právne posúdenie vo vzťahu k oznámeniu sudkyne konštatoval len v stručnosti v bodoch 6 a 7 napadnutého uznesenia a svoj právny záver odôvodnil len v jedinom bode 8 odôvodnenia, ktorý sa javí byť sťažovateľovi len nedôvodne vyvíňujúcim zo zjavne nesprávneho posúdenia naplnenia predpokladov na vylúčenie sudkyne z prejednávanej veci s odkazom na účastníkov konania. Vo vzťahu k uvedenému sťažovateľ namieta nedostatočnosť odôvodnenia napadnutého uznesenia.

8. Napadnuté uznesenie považuje sťažovateľ za nezákonné, ústavne nonkonformné, nepresvedčivé, svojvoľné a arbitrárne, rozporné s platnými právnymi predpismi Slovenskej republiky, čo sťažovateľ vníma ako citeľný zásah do práva na prístup k súdnej moci a materiálnemu vyjadreniu princípu všeobecnej spravodlivosti.

9. Okresný súd rozhodol o nevyhlúčení sudkyne napriek preukázateľnej a zjavnej existencii objektívnych okolností odôvodňujúcich jej vylúčenie, a to s poukazom na výrazne silný blízky osobný pozitívny vzťah sudkyne voči súdnej exekútorke (podrobne opísaný v bode 1 odôvodnenia napadnutého uznesenia), ktorý podľa sťažovateľa dosahuje takú mieru intenzity, ktorá vyvoláva dôvodné pochybnosti o nestrannosti sudkyne. So zreteľom na uvedené sudkyňu nemožno považovať za nestranného sudcu.

10. Súdna exekútorka je priamo žalovanou stranou v súdnom spore vedenom proti nej pred Okresným súdom Čadca, ktorého predmetom je primárne posudzovanie nároku úpadcu na náhradu škody spôsobenej súdnou exekútorcou v období pred konkurzom uplatneného sťažovateľom, ktorý bol na totožnom skutkovom aj právnom základe súdne uplatnený aj proti poisťovateľovi, ako aj proti štátu. Všetky uvedené súdne spory majú totožný predmet konania, týkajú sa tej istej prejednávanej veci, čo vyplýva z obsahu podaných žalôb, ktorými sťažovateľ ako správca inicioval predmetné súdne konania. Už uvedené skutočnosti preukazujú, že subjektívny test nestrannosti bol u sudkyne jednoznačne naplnený, najmä s ohľadom na skutočnosť, že na dôvody svojho vylúčenia s ohľadom na existenciu objektívnych okolností poukázala priamo dotknutá sudkyňa. V danom prípade bolo naplnené aj objektívne hľadisko spočívajúce v existencii závažných objektívnych okolností spôsobilých vyvolať u tretích nezainteresovaných subjektov pochybnosti o nezaujatosti (nestrannosti) sudkyne.

11. Napriek existencii kumulatívneho naplnenia subjektívneho aj objektívneho hľadiska pri posudzovaní dôvodov vylúčenia sudkyne, a tak preukázateľne daného objektívneho relevantného dôvodu na rozhodnutie o vylúčení sudkyne, okresný súd dospel k odlišnému právnemu názoru, ktorý podľa sťažovateľa je v absolútnom rozpore so zákonnými ustanoveniami upravujúcimi vylúčenie sudcov z prejednávania a rozhodovania vecí v súdnych sporoch podľa § 49 a nasl. CSP a zároveň nezodpovedá ani ústavne konformnému spôsobu, akým okresný súd dospel k rozhodnutiu.

12. Sťažovateľ namieta absenciu náležitého, riadneho a dostatočného odôvodnenia napadnutého uznesenia, ktoré v otázke dôvodov nevyhlúčenia sudkyne nie je podľa sťažovateľa jasné; uvedené dôvody sú nedostatočné a nejednoznačné, okresný súd nedal podľa názoru sťažovateľa uspokojivú odpoveď na kľúčovú otázku nastolenú sudkyňou v súvislosti s dôvodmi vylúčenia uvedenými v jej oznámení, či medzi ňou ako sudkyňou a súdnou exekútorcou existuje taký vzťah, ktorý by objektívne mohol spochybňovať jej nezaujatosť (nestrannosť) v prejednávanej veci, ktorý sama sudkyňa tak vyhodnotila. Preukázateľne blízky priateľský vzťah sudkyne a súdnej exekútorke, s ktorého existenciou sa okresný súd v odôvodnení napadnutého uznesenia žiadnym spôsobom nevysporiadal, podľa sťažovateľa priamo implikuje jeho zjavnú nezákonnosť a ústavnú nekonformnosť.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

13. Podstatou ústavnej sťažnosti je namietané porušenie základného práva sťažovateľa na nezávislý a nestranný súd (podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny, čl. 6 ods. 1 dohovoru) postupom okresného súdu spočívajúcim v arbitrárnosti a svojvoľnosti napadnutého rozhodnutia, ktorým predseda okresného súdu nevylúčil namietanú sudkyňu v spore proti štátu na základe ňou vznesenej námietky zaujatosti napriek tomu, že existujú závažné subjektívne i objektívne okolnosti odôvodňujúce jej vylúčenie z prejednávania a rozhodovania veci v spore proti štátu spočívajúce v blízkom priateľskom vzťahu sudkyne a súdnej exekútorky, proti ktorej sťažovateľ inicioval súdne konanie založené na totožnom skutkovom a právnom základe, na akom je vedené dotknuté súdne konanie. Napadnuté uznesenie považuje sťažovateľ za nedostatočne odôvodnené a arbitrárne.

14. V kontexte predostretej sťažnostnej argumentácie ústavný súd v prvom rade poukazuje na zmysel a účel princípu subsidiarity vyvoditeľný z čl. 127 ods. 1 ústavy, ktorý spočíva v tom, že ochrana ústavnosti nie je a podľa svojej povahy ani nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý sa uplatní až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity ochrany ústavnosti ústavným súdom podľa zásad uvedených v § 132 ods. 2 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov [ďalej len „zákon o ústavnom súde“ (obdobne III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05, II. ÚS 137/2019)].

15. Ústavný súd odkazuje na svoju ustálenú judikatúru (II. ÚS 671/2015, II. ÚS 313/2016, III. ÚS 32/2017, I. ÚS 164/2017), v zmysle ktorej ak sa sťažovateľ v ďalšom konaní v merite veci pred všeobecnými súdmi môže domáhať ochrany svojich práv podaním odvolania proti rozhodnutiam prvostupňového súdu (prípadne aj dovolania proti rozhodnutiam odvolacieho súdu), je potrebné jeho sťažnosť podľa čl. 127 ústavy odmietnuť ako neprípustnú.

16. Ústavný súd pripomína, že ústavné súdnictvo je vybudované predovšetkým na zásade preskúmania právoplatne skončených vecí (m. m. IV. ÚS 187/09). V danej veci nepovažoval za potrebné obsiahnejšie sa zaoberať argumentáciou sťažovateľa, pretože aj v prípade opodstatnenosti jeho tvrdení existujú možnosti nápravy v ďalšom priebehu konania v merite veci.

17. Predmet konania o uplatnenej námietke zaujatosti konajúceho sudcu nemožno stotožňovať s predmetom konania, v ktorom dotknutý sudca koná a rozhoduje. Konanie o uplatnenej námietke zaujatosti končí rozhodnutím, ktorým konkrétny sudca je alebo nie je vylúčený z prerokovania a rozhodovania určitej veci. Toto rozhodnutie však nie je rozhodnutím o otázke tvoriacej predmet sporového konania, v ktorom namietaný sudca konal. Konanie o uplatnenej námietke zaujatosti sudcu preto predstavuje čiastkový procesný postup všeobecného súdu smerujúci k rozhodnutiu slúžiacemu na zabezpečenie rozhodovania sporovej veci nestranným súdom. Kvalita rozhodovania súdu o námietke zaujatosti sudcu tak nachádza svoj odraz i v kvalite meritórneho rozhodnutia v konaní, v ktorom bola námietka zaujatosti sudcu vznesená (m. m. III. ÚS 30/2010, III. ÚS 531/2014).

18. Základné právo na prerokovanie a rozhodnutie veci nestranným súdom je v Civilnom sporovom poriadku garantované prostredníctvom inštitútu vylúčenia sudcu z prejednávania a rozhodovania sporu pre jeho zaujatosť (§ 49 a nasl. CSP). Okolnosť, že o veci napriek tomu rozhodoval sudca, ktorý mal byť vzhľadom na jeho pomer k sporu, stranám, ich zástupcom alebo osobám zúčastneným na konaní zakladajúci dôvodnú pochybnosť o jeho nezaujatosti vylúčený, je pritom dôvodom na uplatnenie riadnych a mimoriadnych opravných prostriedkov podľa príslušných ustanovení Civilného sporového poriadku.

19. Z § 365 ods. 1 písm. c) CSP vyplýva, že odvolanie proti rozsudku súdu prvej inštancie možno odôvodniť tým, že rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd. Rovnako možno podľa § 420 písm. e) CSP v dovolaní proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí namietať, že rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd.

20. Z predmetných zákonných ustanovení vyplýva, že platná právna úprava civilného sporového konania poskytuje strane sporu možnosť domáhať sa nápravy závažného procesného pochybenia spočívajúceho v rozhodovaní veci sudcom, ktorý mal byť z jej prejednávania vylúčený, a to (za splnenia zákonom ustanovených podmienok) prostredníctvom odvolania, resp. dovolania proti meritórnemu rozhodnutiu v konkrétnej veci (pozri tiež IV. ÚS 5/2019). Teda napriek tomu, že strana sporu nemá proti nerozhodnutiu o jej námietke zaujatosti sudcu možnosť podania opravného prostriedku, svoj nesúhlas s takýmto postupom môže uplatniť v rámci opravného prostriedku proti rozhodnutiu vo veci samej a súčasne použiť i argumentáciu smerujúcu proti napadnutému rozhodnutiu o nevyhlúčení zákonnej sudkyne na základe ňou vznesenej námietky.

21. Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd dospel k záveru, že sťažovateľ má v systéme civilného sporového konania k dispozícii účinný prostriedok na dosiahnutie ochrany svojich práv, hoci prípustný až po rozhodnutí vo veci samej. Za týchto okolností považuje ústavný súd za neprípustné, aby v danej fáze konania vstupoval do jeho priebehu a nahrádzal tak právomoc všeobecných súdov, keďže sťažovateľ má k dispozícii riadny, prípadne mimoriadny opravný prostriedok, prostredníctvom ktorého môže uplatniť ochranu svojich označených práv a namietať (rovnako ako v ústavnej sťažnosti) aj nesprávny postup pri prejednaní ním uplatnenej námietky zaujatosti, o ktorej nebolo rozhodnuté. Ústavný súd tak v tejto etape súdneho konania nie je oprávnený korigovať prípadné pochybenia procesného postupu všeobecného súdu v sťažovateľom nastolenej čiastkovej otázke (m. m. II. ÚS 209/2019). K opačnému záveru by za určitých okolností bolo možné dospieť v prípade vylúčenia konajúceho sudcu z rozhodovania, čo však vzhľadom na odlišné okolnosti prípadu nie je potrebné rozoberať.

22. Na základe uvedeného ústavný súd vyhodnotil ústavnú sťažnosť sťažovateľa ako predčasnú, čo zakladá dôvod na jej odmietnutie pre neprípustnosť podľa § 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde (výrok tohto uznesenia). Ako už totiž bolo uvedené, z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že pred podaním ústavnej sťažnosti ústavnému súdu musí strana konania vyčerpať všetky riadne i mimoriadne opravné prostriedky, resp. iné prostriedky nápravy, ktoré sú pre ňu dostupné v konaní pred všeobecnými súdmi.

23. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku sa ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľa uvedenými v petite nezaoberal, keďže ich posudzovanie je viazané na vyslovenie porušenia označených práv a slobôd, k čomu v tomto prípade nedošlo

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. novembra 2023

Miroslav Duriš
predseda senátu